

вен не могат да се освободят от инерцията и поддържането на гърцизма намира реална опора сред тях. През 1834 г. х. Еньо и х. Гендо са инициатори за изграждане на клуцохорската църква "Св. Никола", като първият издейства фермана за построяването, а вторият авансира строежа с 22 хил. гроша. След четвърт век гръкоманът х. Гендо се обявява срещу въвеждането на българския език в богослужението и съгражданите му го изгонват позорно от същата църква.³¹ Титлата "хаджи" носят и духовници - х. Стефан, х. Юрдан, х. Стоян х. Поп Маринов, х. Амфилохий и др. Двуполусното поведение на хаджиите по отношение на църковния въпрос е обяснимо. Той е първият общобългарски проблем-обединителен и същевременно разделителен, който позволява на формиращите се обществени сили да изявяват идейния си потенциал.

Анализът на отношението на хаджиите към националнореволюционното движение е свързано със специфичните проблеми за съотношението между неангажираността, подкрепата и предателството. Без да се абсолютизира оценката за ролята на тази част от сливенското общество, трябва да се подчертае, че съпричастността избира преобладаващо легалните форми на политическа борба. Позицията на хаджиите е повлияна от редица обстоятелства-икономически и социален статус, типичните психологични черти и пр. Сливенските хаджии поддържат широки контакти с намиращите се в Цариград техни съграждани, оказали се в близкото обкръжение на ръководителите на легалнополитическите борби. Илия Недялкович, Димитър Добрович, Иван Добровски, Стефан х. Стефанов, х. Мина Пашев са в редовете на църковнонародните дейци и улесняват организирането на различни легални акции.

Политическата активност, възникнала под влияние на Гръцката революция от 1821-1828 г., е свързана с надеждата за извоюване на българската национална независимост. Големият родолюбец х. Нойко крие у дома си събраното оръжие и барут при подготовката на Заверата - 1821 г. По бреговете на Бяло море воюва х. Петър Христов. Неговият внук х. Иванчо х. Стоянов предава на д-р Симеон Табаков песните, които пеят преселите се във Влашко сливенци за Сава Бинбаши. Представител на гражданите на Сливен в 12-членната българска депутация до княз Ипсиланти е х. Михаил.³² Между сливенските завераджии са х. Коста и х. Андон Сапурчи. В учреденото от Иван Селимински през 1828 г. „Тайно братство" влизат х. Нойко, х. Божил, х. Люцкан, Паскал х. Кутев, които приемат "чрез взаимна помощ да укрепват своето материално състояние и добро име".³³ През Руско-турската война 1828-1829 г. във волентирските отряди се включват х. Александър, х.